

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE WIE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van **Dr. K. Schilder, Dr. C. Tazelaar en Prof. Dr. J. Waterink**

Medewerkers: Dr. H. A. van Andel, Solo; Dr. R. E. van Arkel, Utrecht; Dr. Henry Beets, Grand Rapids; Dr. C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr. K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr. F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr. T. Hockstra, Kampen; Dr. G. Keizer, De Steeg; Dr. B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr. C. Lindeboom, Amsterdam; Dr. S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr. J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr. F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr. A. Ringnald, Soerabaya; Dr. J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dokkum; Dr. J. Thijss, Zwolle; Dr. J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr. D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr. J. de Vries, Tilburg; Dr. J. D. Wielenga, Franeker; Mr. J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:

Dr. C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam.

Drukkers-Uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: De Volkenbond, IV. — Uit de Schrift: In tegenspoed goedsmoeds. (Biddag voor 't gewas.) (Hab. 3: 18.) — Kerkelijk Leven: Over het congres, dat met in Nederland gehouden wordt. Prot.-Chr. Reclasseerings-Vereeniging. — Ziekte: Psychologie als geneesmiddel. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Zorg voor de werkloze arbeiders. II. — Pop. Wet. Schetsen: Het Kruis van den Heiland. IX. — Opvoeding en Onderwijs: De Emile (1762) en haar Auteurs. II. — Stemmen uit onze Kerken: De Padvinderij. — Perschoon. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

De Volkenbond.

IV.

De in het V.B.-statuut neergelegde gedachten bevatten ongetwijfeld goede elementen, wier uitwerking en doorvoering het leven ten zegen kunnen worden onder Gods zegen.

Los van de fouten, die er aan de formulering kleven, van de leemten, die de regeling bevat, van de bezwaren, die er juridisch tegen moeten worden ingebracht, staat natuurlijk een twaalf reserves, die een Christen onmiddellijk maakt. De beste gedachten van het menschenhart en in het menschenleven beteekenen niets, wanneer zij niet uit God zijn en door God in hun realisering gezegend worden. En trouwens: goede gedachten op zichzelf, noch hun realisering, zullen het menschenhart omzetten of het menschenleven ten goede veranderen; de zonde werkt overal en steeds voort, en is als satanische macht er ook op uit om mooie gedachten en goede voornemens ten verderve in haar gareel te spannen.

Wie dan ook gedacht of vertrouwd heeft, op zuiver humanistische gronden, dat die mooie Volkenbondsgedachten een nieuwe wereld, zonder haat en wrok en tweespalt zouden scheppen, komt altijd en altijd weer, bedrogen uit. Die heeft gerild, toen in Maart 1926 de aanvraag van Duitsland, om tot den Bond toe te treden, tot zooveel intriges, gemarchandeer en sabotage aanleiding gaf, dat in de toen gehouden vergadering over die toelating nog niet kon worden beslist, en zij eerst in September een feit kon worden. Die heeft zich het hart samengeknepen gevoeld, toen verleden jaar het Permanente Hof van Internationale Justitie over de Duitsch-Hongaarsche toelating met de kleinste mogelijke meerderheid van stemmen een arrest wees, waarvan, op zijn zachtst uitgedrukt, niet kan ontkennd worden dat meer politiek dan recht er in verwerkt is. En die raakt nu totaal het hoofd kwijt, nu een ontwapeningsconferentie gehouden wordt, terwijl het koninggebod een uiterst vreedzame moordpartij (immers geen oorlog!) tusschen twee staten, die van de oprichting aan lid waren, accompaneert, en tegelijk Volkenbondsråd en Volkenbondvergadering kennelijk geen raad weten om hun, door een dier staten ingeroepen, plicht te vervullen.

Al wie in den Volkenbond iets meer of anders ziet dan hij is of zijn kan, zal steeds weer vervallen in het meest hopelooze pessimisme, of komen tot een vernietigend veroordeelen.

Doch wie bij het licht der Schrift den mensch kent, zal allereerst al zijn gedachten, zijn werk en zijn creaties tot hun juiste proporties terugbrengen. Altemaal kunnen zij nooit meer zijn dan middelen in Gods hand, om voor het leven iets te verworvelen, ten goede of ten kwade. En de vraag, of wij ter bestrijding van zonde en zondegevolgen, zodanig middel mogen gebruiken, ja of wij er niet toe genoopt worden, moet door ons beantwoord worden naar het licht, dat de Schrift ons geeft over de geoorlooftheid van het middel als zodanig, en naar wat ons als menschen bekend is of wordt over de mogelijkheid, om met dat middel bepaalde effecten te bevorderen.

Verbiedt de Schrift, om de gedachten van solidariteit der menscheit, ook der Staten-gemeenschap, meer tot geldigheid te doen komen? Is het ongeoorloofd, de gedachte van den eisch der gerechtig-

heid in het volkenleven meer ingang te doen vinden? Mogen wij niet goedkeuren, wanneer gepoogd wordt althans om vredes-ideeën te verworvelen op een basis van handhaving van het recht?

Het antwoord hierop kan m.i. niet twijfelachtig zijn. Welnu, dan is het middel, dat Volkenbond en Volkenbondswerk zijn kan, en krachtens zijn statuut zijn wil, op zichzelf dus niet ongeoorloofd. Het kan dat worden, ongetwijfeld, wanneer dit middel misbruikt wordt voor andere doeleinden, wanneer dus onder het mom van het goede het overmachtige, het kwade wordt aangestreefd. En God zal Zijn zegen, naar den mensch gesproken, aan dat middel onthouden, wanneer het tot een afgod gemaakt wordt, en los van Diens zegen, waaraan het ook alleen hier gelegen is, van dat middel zelf alle heil wordt verwacht.

Maar anderszins: verwerping van dat middel zonder meer, omdat het slechts een middel is, en omdat het, door menschen toegepast, telkens weer faalt, is niet te verdedigen, wanneer het op zichzelf tot het doel: rechtserkenning en rechtshandhaving zonder oorlogsgeweld, bevorderlijk kan zijn.

Die bevorderingsmogelijkheid nu zit er in het Volkenbondsoptreden ongetwijfeld.

Zijn praktijk van ruim 10 jaren heeft ook wat op de credit-zijde, en de absolute veroordeeling van zijn werk komt ook wel wat voort uit gebrek aan kennis van wat hij deed.

Het is niet zonder betekenis, dat dank zij zijn vergaderingen, thans jaar op jaar de vertegenwoordigers van alle aangesloten staten saamkomen, elkander leeren kennen, quaesties die de wereld beroeren tezamen bespreken, en gedwongen worden om allerlei moeilijkheden met elkander publiek te behandelen, in tegenwoordigheid van andere staten-vertegenwoordigers, die in die quaesties en moeilijkheden niet onmiddellijk gemengd zijn, en er toch belang bij hebben.

Realiseeren wij ons wel eens, hoe het na den wereldoorlog zou zijn gegaan met alle sindsdien gerezen vragen en gevaren, wanneer die, gelijk voorheen, binnenskamers door geheime diplomatie behandeld hadden moeten worden?

Wat er nu op politiek, op economisch, op sociaal gebied aan tegenstellingen openbaar wordt, zou dan niet minder geweest zijn, — en hoe zou het, naar den mensch gesproken, tot oplossing hebben moeten komen?

Is het zonder betekenis, dat Duitsland dan toch sinds einde 1926 als gelijkgerechtigde een vasten zetel in den Raad bezet, en aan alle be-raadslagingen deelneemt? Heeft het aldus georganiseerd saamkomen, periodiek en publiek, niet telkens meegewerkt om oplossingen te zoeken die tot bevrediging aanleiding gaven?

De V.B. heeft voorts herhaaldelijk conflicten opgelost, en blijvend of dreigend onheil bezworen. Wij herinneren ons het gewapend optreden van Italië, dat toen Griekenland niet naar zijn zin handelde, het eiland Corfu eenvoudig bezette en dat door den V.B. tot rede gebracht werd. Evenzeer de reeds tot vijandigheden geleid hebbende tweespalt tusschen Griekenland en Bulgarije in 1925, toen ook een V.B.-commissie de vreedzame oplossing mocht bevorderen.

En zoo zijn er talrijke voorbeelden van meer of minder belangrijke aard.

Het economisch werk van den bond heeft, naast zijn falen inzake de slechting der tariefmuren, toch ook wel goede effecten gehad; denk alleen maar aan den wederopbouw van Oostenrijk, dat in 1922 aan den rand van den afgrond stond, en aan hetwelk niemand meer geld wilde geven: de V.B. intervenieerde, en mocht middel zijn om het land weer te redden.

De rechtspraak van het op 15 Februari 1922 geïnstalleerde Hof te 's-Gravenhage heeft gelukkig in zijn 16 arresten en 22 adviezen die het sindsdien gaf, ook veel goeds verricht.

De V.B. heeft door zijn werk voor de vluchtelingen uit Klein-Azië, voor achtergebleven krijgsgevangenen, onder leiding van Nansen veel leed

verzacht en zegen verspreid. Hij heeft de samenwerking op het gebied van hygiëne, van verkeersregelingen te water en te land, van kinderbescherming, van opiumbestrijding, van tegengaan van vrouwenhandel, stimulerend en zelfstandig bevorderd. Hij was mede oorzaak, dat in Locarno in 1925, na de mislukking van grootscher opzet in Genève in 1924, de oude vijanden Frankrijk en Duitsland, met andere belanghebbenden, een regeling troffen die o.a. door vrijwillige vaststelling der grenzen en het verzekeren van wederzijdschen steun bij aanranding daarvan, menschelijkerwijs een bron van voortdurende oneenigheden stopte.

En het onder zijn auspiciën werkende arbeidsbureau te Genève heeft zonder twijfel ter bevordering van het leven van den arbeid zegenrijk werk verricht.

Kortom, daar is, ook in het praktisch optreden van den V.B., veel aan te wijzen, dat in de beoordeeling van zijn betekenis voor ons menschenleven tot voorzichtigheid noopt, wanneer onze neiging maar al te groot is om gemakkelijk te veroordeelen.

Alles bijeen genomen moet, gelijk wij in een slot-artikel nog korteliks hopen samen te vatten, ons eindoordeel als Christenen voorzichtig, maar eerlijk, dit zijn, dat wij meer biddend met hem bezig moeten worden dan nu wellicht bij velen onzer het geval is.

H. HILFVELD.

UIT DE SCHRIFT

In tegenspoed goedsmoeds.

(Biddag voor 't gewas.)

Ik zal mij verheugen in den God mijns heils.
Hab. 3: 18.

Al zwijgt de Heilige Schrift verder over den persoon van den profeet, aan wien wij dit woord des Heeren danken; al wordt ook geen melding gemaakt van den tijd, waarin hij, als gezant des Heeren, is opgetreden, toch is en blijft Habakuk's belijden van betekenis voor de Gemeente des Heeren, alle eeuwen door.

Zooveel blijkt er uit, dat hij zijn volk een getrouw leidman was in een tijd van geestelijk verval en van bezoeking des Heeren.

In den naam des Heeren zegt hij Israël de oordeelen Gods aan, terwijl hij tegelijk het getrouwe overblijfsel bemoedigt met des Heeren heil, dat in den Messias zich zal openbaren.

Het hoofdstuk, waarvan bovenstaande woorden deel uitmaken, is een gebed van den profeet, waarin hij Jehova smeekt om bewaring van zijn volk in de ballingschap, die hij voorziet, waarin hij steun vindt in de trouwe Gods, in vroeger dagen aan dat Israël betoond, en getuigenis aflegt van zijn persoonlijk geloof in de woorden: „ik zal mij verheugen in den God mijns heils“.

Dat is niet de vrucht van het redeneerend verstand, maar openbaring van een groot geloof.

Habakuk is vroolijk, ja springt op van vreugde, niet als alles voorspoedig gaat naar het vleesch, als overvloed van het goed der aarde hem omringt, maar als alles tegen loopt. Als de weg om tuind is met doornen, wolven van donkerheid boven het hoofd zich samenpakken. Als het oorlogszwaard, misgewas en honger dreigen.

In zulke omstandigheden zich te verheugen is onnatuurlijk, zouden wij zoo zeggen, en de wereld vindt het ongepast.

Toch is het natuurlijk in een man als Habakuk, en wij zien het, als wij er op letten, wat de oorzaak is zijner blijdschap en verheuging des harten.

Was zijn verwachting van de zichtbare dingen? Zoekt hij zijn heil in hetgeen het oog bekoort, het vleesch kan streelen? Ja, dan zouden zijn vreugdeklanken te midden van tegenspoed en volks-oordeelen vreemd klinken.